

Nr 214.

Av herr **Lindhagen**, *om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder till befordrande av vänskapliga förbindelser mellan Sverige och Ryssland.*

Det är nu en gång så, att ett folks kraft att med framgång fullfölja sina förnuftiga uppgifter beror icke blott av rasens egenskaper, landets naturliga betingelser och måttet av folklighet i dess institutioner. Det beror i vår tid också på dess förbindelser med den övriga världen, huruvida dessa äro ägnade att vidga möjligheterna för utkomst och lyftning på skilda områden. En lycklig effekt av den arbetsfördelning, som för närvarande består genom mänsklighetens uppdelning i olika länder, kan icke uppnås för ett land, om det blott försjunkar i sig självt. Det måste känna sig såsom en organisk och uppskattad del av det stora hela.

Man plägar även uttrycka detta så, att ett lands välfärd betingas av icke blott dess inrikes, utan ock dess utrikes politik. En allmän föreställning är, att utrikespolitiken är en maktbefogenhet, förbehållen de större staterna. Rätta förhållandet är, att det på visst sätt är ännu viktigare för ett mindre land, vilket måste med än större flit och vakenhet bereda sina medborgare deras tillbörliga plats. Den närmaste utrikespolitiska uppgiften för ett folk är emellertid att åstadkomma ett gott förhållande till sina grannar. Perspektiven på detta område öppna sig för oss nu liksom i gamla tider åt vester, söder och öster. Av dessa äro de sista det mest försummade. Självskrivet synes det dock vara, att vi böra vinnlägga oss om att skapa de livligaste andliga och ekonomiska förbindelser med våra grannar i öster, det stora folk, vars landamären sträcka sig från Östersjöns stränder ända bort mot Stilla havet. Här ligga förborgade, oanade framtider och obruten mark i överflöd. Att bliva med-

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 4 saml. 85 häft. (Nr 214—215). 1

delaktig i det pulserande liv, som med visshet en gång kommer att på ett helt annat sätt än nu där uppstå och för ändamålet i tid knyta vänskapliga förbindelser med ett stort grannfolk är något, som på ett uppfordrande sätt ligger inom närmaste räckhåll för våra lojala mellanfolkliga strävanden. Kanske skulle Ruriks svenska ättlingar kunna på det sättet bäst lämna ett värdefullt bidrag även till den verkliga rättens och humanitetens fortgående landvinningar.

Som vanligt vaksamma i tillvaratagande av sina intressen, inrätta sig tyskarne redan med all makt såsom medintressenter i denna österns blivande uppblomstring. För svenskarne åter framstår Ryssland endast såsom ett obehagligt minne från det förflutna. Ehuru grannar, stå de båda folken fullständigt främmande för varandras förhållanden, och den svenska pressen anpassar sig därefter, avspeglade endast den stora allmänhetens obekantskap och likgiltighet för ett grannland med etthundratrettio millioner innevånare, endast inom Europa, och en areal därstädes, som är mer än tio gånger så stor som Sveriges. Det är klart, att trots fördomar och onekliga svårigheter i begynnelsen något dock en gång måste göras för att få någon rätsida på denna försummade punkt i vår utrikespolitik. Det förflutna är förbi, låtom oss börja att tänka nya tankar, hoppas något verkligt av framtiden.

Isoleringen mellan de två folken är till stor skada även därutinnan, att den giver näring åt en uppjagad fantasi å ömse sidor rörande den möjliga tillvaron av fientliga avsikter utan att man har reda på eller ens gör sig besvär att utforska, hur därmed rätteligen förhåller sig. De senare tidernas politiska tilldragelser äro härpå ett ojävaktigt bevis. Det kan väl icke vara lämpligt och värdigt det svenska folket att utan vidare hängiva sig åt sådana föreställningar om omedelbart förestående krigiska invasioner, som på sista tiden varit händelsen mångenstädes i landet.

Det *ekonomiska samarbetet* har visserligen på senare tider visat tecken till att bliva livligare. Varuomsättningen är ju också närmast det enskilda initiativets sak, och detta brukar icke vara sent till handling, när någonting står att vinna på densamma. Emellertid både kan och måste staten här jämna vägarne något, och ansatser därtill på senare tider saknas ju icke heller. Sålunda har år 1906 vid ordnandet av konsularväsendet hänsyn i någon mån tagits till önskvärdheten av att vårt land måtte träda i närmare förbindelse med Ryssland. En fråga, som också står på dagordningen, är ordnandet av trafikförbindelserna för samfärdselns främjande. Ett den senaste tidens resultat föreligger i den reguliera ångbåtslinjen Stockholm—Riga, och den tillämnade Kapellskärs-

banan i förbindelse med ångfärjor kommer att utgöra ett nytt viktigt band mellan både Finland och Ryssland. Rysslands deltagande i den Baltiska utställningen är ju också ett tidstecken, som visar mot de rätta vägarne. Att svenska staten skulle kunna påskynda utvecklingen mycket mera är ställt utom allt tvivel, ifall ett stort intresse nedlades på arbetet därför och konferenser för ändamålet hölles mellan fackmän på de olika områdena som här kunna komma i fråga.

Vad som emellertid i all synnerhet saknas är ett samarbete på det *kulturella och politiska* området. Några ansatser förekomma ju på det vetenskapliga området, såsom i en gemensam Spetsbergsexpedition, och en del experiment har ock egt rum för att befrämja ryska språkets införande i vårt undervisningsväsende. Detta är dock endast obetydliga, begynnande insatser, som måste systematiskt fullföljas, och här är det allmännas initiativ så mycket betydelsefullare, som de enskilda initiativen i detta fall icke äro så mycket att räkna med som inom det ekonomiska området. Det gäller här, att regeringen tar initiativ till sammanträffanden å konferenser på de vetenskapliga områdena samt söker ett politiskt närmande genom nyttiga överenskommelser med Ryssland inom den internationella privaträttens och folkrättens olika områden. Särskilt är denna tidpunkt lämplig för att fästa uppmärksamheten på vikten, att från svensk sida underhandlingar inledas med Ryssland för åstadkommande av en traktat om ovillkorlig skiljedom mellan de båda länderna, och får jag härvid hänvisa till min vid denna riksdag väckta motion om skiljedomstraktater, som nu kompletteras med denna eriuran.

En viktig sak är, att de båda folken på en bredare bas få någon kännedom om varandras förhållanden genom pressen. Regeringen tillsätter kommissioner för varjehanda beskattnings- och lagstiftningsangelägenheter. Det förefaller, som om regeringen borde börja vidga sina uppgifter något genom att sysselsätta sig även med den tredje statsmaktens organisation, så att det kan bli någon moral och något förnuft uti och något enhetligt utnyttjande av den stora apparat och de många krafter, som stå i pressens tjänst. En regeringskommission av pressmän sålunda för behandling även av nyss nämnda ämne skulle fylla en uppgift, och det ligger i sakens natur, att den borde samverka med en motsvarande rysk presskommission. I detta sammanhang må erinras om tillvaron av en pressbyrå inom svenska utrikesdepartementet. Denna säkerligen nyttiga institution skulle gagna ännu mera, om resultaten av dess samlingar kunde sammanföras och publiceras vid viktiga tillfällen. Då nu under de senaste tiderna ryktet går bland den svenska allmänheten om många-

handa svartmuskiga tankar och mörka förehavanden från den ryska politikens sida, så kunde det vara av synnerligt intresse för den svenska allmänheten att till en början få någon kännedom om vad den ryska pressen och ryska politici själva säga i dessa angelägenheter. Jag har själv tänkt komplettera en egen samling med ytterligare bidrag från pressbyrån och foga detta material såsom bilaga till denna motion. Tiden har dock ej medgivit det, men önskligt vore, att pressbyrån finge uppdrag att göra ett sådant sammandrag för att sedan bringas till offentligheten och särskilt till riksdagsmännens kännedom.

På grund av vad sålunda anförts anser jag mig böra fullfölja min framställning i enahanda ämne vid 1911 års riksdag, och hemställes alltså,

att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte överväga, vilka åtgärder kunna från det allmännas sida vidtagas för att kraftigt befordra kulturell och ekonomisk samfärdsel och övriga vänskapliga förbindelser mellan Sverige och det stora ryska grannfolket och såmedelst till ömsesidigt gagn främja fred, kultur och ekonomiskt framåtskridande.

Stockholm den 8 juni 1914.

Carl Lindhagen.
